

[Time: 2.30 Hours]

[Marks:80]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B: 1. All questions are compulsory.
2. All questions carry equal marks.

Q.1 a) Define the term Archaeology and discuss its relations with history and other sciences.

OR

b) Explain the meaning and different methods of excavation.

Q.2 a) State the phases and features of Palaeolithic period.

OR

b) Briefly review the civilization during the chalcolithic period.

Q.3 a) What is Epigraphy? Explain the various types of Inscriptions.

OR

b) Bring out the development of Brahmi Script through different periods.

Q.4 a) Write a detailed note on Panch market coins.

OR

b) Review the contribution of Numismatics to the study of Indian History.

*****

मराठी रुपांतर

[वेळ: २.३० तास]

[गुण: ८०]

- सूचना: १. सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
२. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्र.१ अ) पुरातत्वशास्त्राची व्याख्या सांगून त्याच्या इतिहास आणि इतर शास्त्रांशी असलेल्या संबंधांची चर्चा करा.

किंवा

ब) उत्खननाचा अर्थ आणि विविध पद्धती स्पष्ट करा.

प्र.२ अ) पुराणाश्मयुगाचे टप्पे आणि वैशिष्ट्ये सांगा.

किंवा

ब) ताम्रपाषाण काळातील संस्कृतीचा थोडक्यात आढावा घ्या.

प्र.३ अ) पुराभिलेखशास्त्र म्हणजे काय ते सांगून कोरीवलेखांचे प्रकार स्पष्ट करा.

किंवा

ब) विविध काळातील ब्राह्मी लिपीच्या झालेल्या विकासाचा आढावा घ्या.

प्र.४ अ) 'आहत नाणी' यावर सविस्तर टिप लिहा.

किंवा

ब) भारतीय इतिहास अभ्यासातील नाणकशास्त्राच्या योगदानाचा आढावा घ्या.

*****